

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Grad Sarajevo
Općina Novi Grad Sarajevo
Općinski načelnik

I N F O R M A C I J A

O POSLOVANJU PRIVREDE I STANJU U OBLASTI ZAPOSLENOSTI SA PREGLEDOM REALIZACIJE MJERA I PODSTICAJA PRIVREDI I ZAPOŠLJAVANJU NA TERITORIJI OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO NA KRAJU 2018. GODINE

Predlagač: Općinski načelnik
Obradivač: Služba za privredu i lokalni
ekonomski razvoj

Sarajevo, maj 2019. godine

U V O D

Informacija o poslovanju privrede i stanju u oblasti zaposlenosti sa pregledom realizacije mjera i podsticaja privredi i zapošljavanju na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo na kraju 2018. godine ima za cilj pružiti što realniji prikaz stanja u oblasti privrede i zaposlenosti na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo u prethodnoj 2018. godini te dati pregled podsticajnih mjera i projekata lokalnog ekonomskog razvoja koje ova Općina provodi i rezultate koje su isti proizveli u proteklom periodu.

Izradi Informacije se pristupilo na osnovu revidirane Strategije razvoja Općine Novi Grad Sarajevo 2014-2020. godina sa Akcionim planom prioritetnih projekata i mjera za period 2017-2020. godina, Budžeta Općine Novi Grad Sarajevo i Odluke o podsticajima privredi i zapošljavanju na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo.

Pri izradi Informacije korišteni su sljedeći izvori podataka: zvanični podaci Finansijsko-informatičke agencije-FIA, Federalnog zavoda za statistiku FBiH, Službe za zapošljavanje KS, te podaci/rezultati mjera podsticaja privredi i spoznaja do kojih se došlo u svakodnevnom poslovanju Službe za privredu i lokalni ekonomski razvoj i ostalih općinskih Službi.

Pomenuta Informacija u nastavku će biti obrađena kroz četiri dijela i to kako slijedi:

- I. Informacija o stanju zaposlenosti na području Općine Novi Grad Sarajevo za 2018. godinu.
- II. Informacija o poslovanju privrede na području Općine Novi Grad Sarajevo za 2018. godinu
- III. Informacija o provedenim mjerama i projektima za podsticaj privredi i zapošljavanju Općine Novi Grad Sarajevo za 2018. godinu.
- IV. Informacija o ulaganjima u poslovne zone Općine Novi Grad Sarajevo.

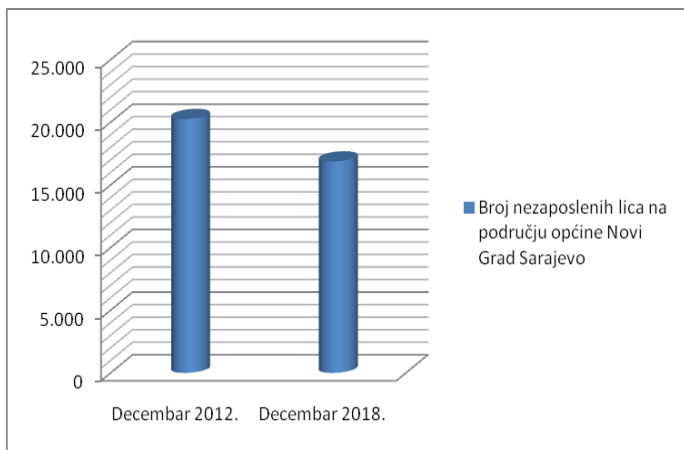
I. INFORMACIJA O STANJU ZAPOSLENOSTI

Služba za privredu i lokalni ekonomski razvoj, pored mjera koje provodi za podsticaj privredi, redovno vrši prikupljanje, obradu i analizu javno dostupnih statističkih pokazatelja u oblasti zaposlenosti. Isto se vrši s ciljem dobivanja uvida u što realnije stanje i promjene u oblasti ekonomije na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo, praćenja efekata proisteklih iz provedenih podsticajnih mjera, a koje za cilj imaju povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje stope nezaposlenosti na teritoriji ove općine, te kako bi na najbolji i najefikasniji način planirala buduće mjere podrške privredi i zapošljavanju.

1. Prikaz kretanja nezaposlenih lica na području općine Novi Grad Sarajevo

Prilikom analize dostupnih statističkih podataka kao baznu godinu za poređenje podataka uzimamo 2012. godinu. imajući u vidu da je Općina Novi Grad Sarajevo počev od 2013. godine krenula s provođenjem aktivnih mjera podrške privredi i zapošljavanju, koje su za cilj imale smanjenje nezaposlenosti, odnosno povećanje zaposlenosti. U periodu decembar 2012. do decembar 2018. godine zabilježena su sljedeća kretanja nezaposlenih lica:

	Decembar 2012.	Decembar 2018.	Smanjenje / povećanje nezaposlenosti
Općina Novi Grad Sarajevo	20.257	16.873	-3.384
Kanton Sarajevo	73.018	62.561	-10.457
Federacija BiH	384.852	329.809	-55.043

Tako je na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo evidentno smanjenje broja nezaposlenih osoba za 16.71 % (3.384), u Kantonu Sarajevo od 14.32 % (10.457), a u Federaciji BiH zabilježen je pad za 14.30 % (55.043).

Prema dostupnom biltenu Službe za zapošljavanje KS u toku decembra 2018. godine zabilježeno je sljedeće:

	Nezaposlena lica	Prvi put traže zaposlenje
Općina Novi Grad Sarajevo	16.873	5.371
Kanton Sarajevo	62.561	21.118

Od ukupno 16.873 nezaposlenih lica na području općine Novi Grad Sarajevo, njih 5.371, odnosno 31.8 % prvi put traži zaposlenje.

U kvalifikacionoj strukturi ukupnog broja nezaposlenih lica na teritoriji ove općine dominiraju osobe s srednjom stručnom spremom sa 59.50 %, slijedi ih nekvalifikovana radna snaga sa 26.55 %, te visokoobrazovani sa 13.95 %.

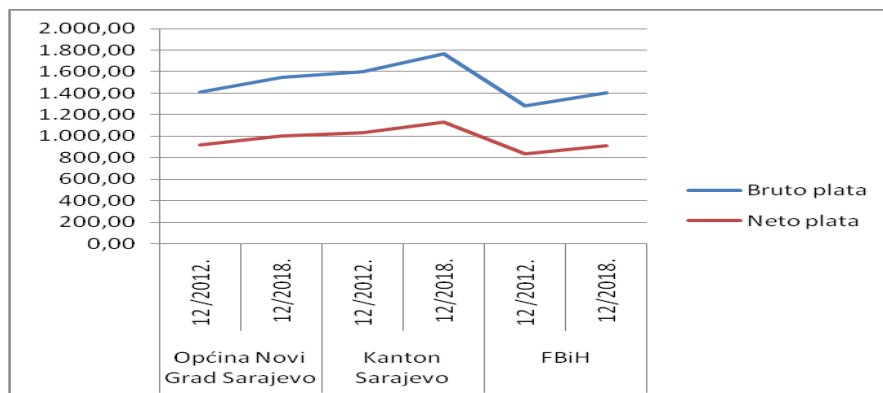
Najzastupljenija zanimanja nezaposlenih osoba po kvalifikacionoj strukturi su kako slijedi:

- NS: Daktilografi
- KV - VK: prodavači, frizeri i vozači motornih vozila.
- SSS: maturanti gimnazije, ekonomski tehničari i mašinski tehničari
- VSS: diplomirani ekonomisti, pravnici i socijalni radnici.

Od ukupnog broja nezaposlenih lica na području općine Novi Grad Sarajevo najviše je onih koji čekaju na zaposlenje preko 9 godina i to 5.788 osoba ili 34.30 %, slijede ih 2.496 osoba ili 14.79 % koje čekaju posao manje od 6 mjeseci, te 1.783. odnosno 10.57 % lica koja čekaju na zaposlenje u rasponu od 4 do 5 godina. Učešće žena u broju nezaposlenih na općini Novi Grad Sarajevo iznosi 62.46 %, a u Kantonu Sarajevo 62,30 %.

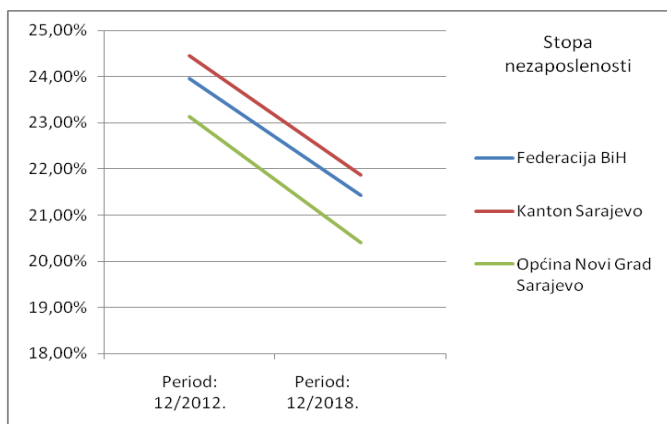
Isplaćene bruto i neto plaće u periodu decembar 2012.- decembar 2018. godine:

	Općina Novi Grad Sarajevo		Index	Kanton Sarajevo		Index	FBiH		Index
	12/2012.	12/2018.		12/2012.	12/2018.		12/2012.	12/2018.	
Bruto plata	1.411,11	1.555,00	9,84%	1.600,23	1.674,00	10,23%	1.278,67	1.405,00	9,88%
Neto plata	916,57	999,00	8,99%	1.034,75	1.134,00	9,59%	837,3	914,00	9,16%

Prikaz radne snage i stope nezaposlenosti na sva tri nivoa u datom periodu:

	Radno sposobno stanovništvo		Stopa nezaposlenosti	
	12 /2012.	12/2018.	12 /2012.	12/2018.
Općina Novi Grad Sarajevo	87.567	82.699	23.13%	20.40%
Kanton Sarajevo	298.702	286.115	24.45%	21.87%
Federacija BiH	1.606.574	1.538.814	23.95%	21.43%

Stopa nezaposlenosti, koja predstavlja postotak učešća registrovanih nezaposlenih lica u broju radno aktivnog stanovništva (od 15 do 65 godina starosti), na području općine Novi Grad Sarajevo je u decembru mjesecu 2018. godine iznosila 20.4 %. Isti pokazatelj je u Kantonu Sarajevo iznosio 21.87 %, a u FBiH 21.43 %. Zvanični statistički podaci ukazuju na to da se stopa nezaposlenih u periodu od decembar 2012 - decembar 2018. godine smanjila za 11.8 procentnih poena na području općine Novi Grad Sarajevo, za 10.55 % na nivou Kantona Sarajevo i za 10.53 % na nivou Federacije BiH.

Pad stope nezaposlenosti je rezultat više faktora, prije svega trenda otvaranja novih radnih mjesta, odnosno povećanja zaposlenosti, pri čemu su značajnu ulogu sasvim sigurno odigrale i podsticajne mjere koje su u datom periodu provodile kako Općina Novi Grad Sarajevo, tako i viši nivoi vlasti.

2. Prikaz kretanja broja zaposlenih na području općine novi Grad Sarajevo

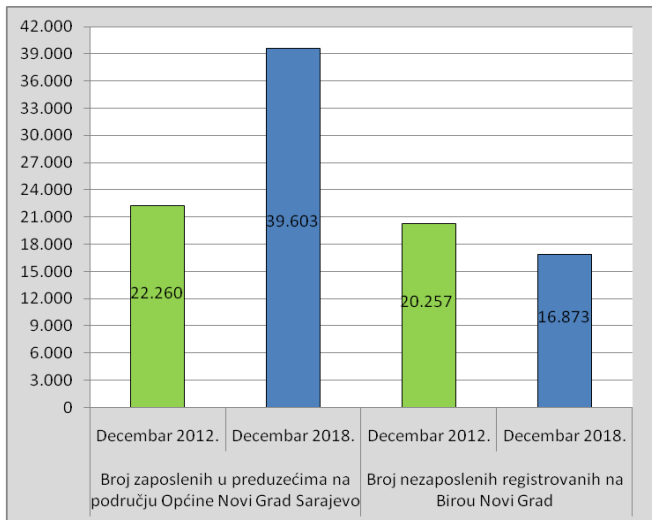
Federalni zavod za statistiku je do januara 2018. godine na mjesečnom nivou publikovao podatke o broju zaposlenih osoba u kompanijama u Federaciji BiH. Navedeni podaci su se dobivali od ERC ZIPO -Elektornskog računarskog centra zdravstvenog i penzionog osiguranja koji je starim načinom izračuna putem Mjesečnog izvještaja o zaposlenima i plaći (Rad-1) evidentirao broj zaposlenih prema mjestu rada, ali samo u kompanijama koje su imala 10 i više zaposlenika.

U međuvremenu se navedena praksa promijenila, tako da JU Služba za zapošljavanje KS, podatke o mjesečnoj zaposlenosti preuzima direktno od Poreske uprave. Porezna uprava Federacije BiH evidentira zaposlene osobe također prema mjestu rada, ali obuhvata sve pravne subjekte, obrte, slobodne profesije i vojsku bez obzira na broj zaposlenika, a što čini puni obuhvat podataka.

Broj zaposlenih na području općine Novi Grad Sarajevo je u decembru 2018. bio veći za 17.343 osoba u odnosu na baznu 2012. godinu.

Detaljniji prikaz broja zaposlenih dat je u tabeli ispod:

	Broj zaposlenih po staroj metodologiji	Broj zaposlenih po novoj metodologiji
	Decembar 2012.	Decembar 2018.
Općina Novi Grad Sarajevo	22.260	39.603

Ukoliko se osvrnemo na predhodnih 6 godina, zamijet ćemo da broj zaposlenih na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo konstantno bilježi rast.

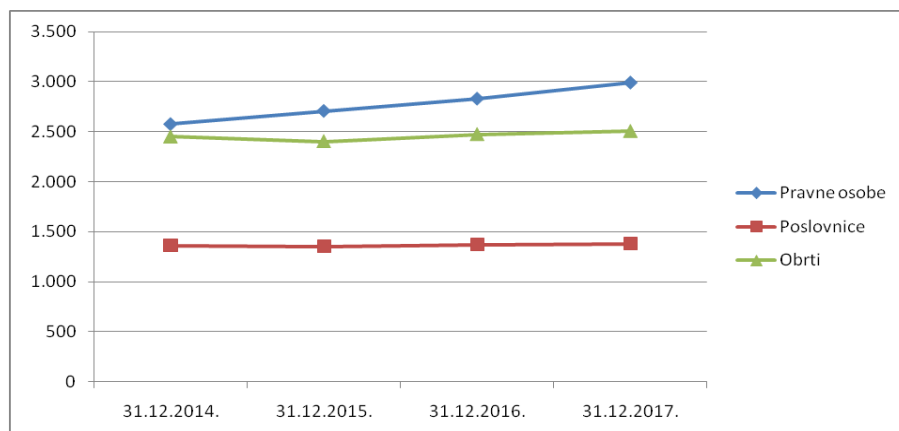
*NAPOMENA: Za dio Informacije koji se odnosi na stanje zaposlenosti korišteni su podaci iz javno dostupnih biltena Federalnog zavoda za statistiku i JU Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo.

II INFORMACIJA O POSLOVANJU PRIVREDE NA PODRUČJU OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO ZA 2018. GODINU

Informacija o poslovanju privrede nastoji kroz niz pokazatelja pobliže opisati trenutno stanje na tržištu rada. Ista obuhvata kako finansijske, tako i statističke aspekte poslovanja preduzeća, uz pojašnjenje pojedinih pozicija stanja koja su od bitnijeg značaja, te nastale promjene u odnosu na prethodnu godinu.

Prema podacima iz 2018. godine Federalnog zavoda za statistiku, koji vodi Registar poslovnih subjekata koji obuhvata poslovne subjekte (pravne i fizičke osobe) i njihove dijelove, razvrstane prema djelatnosti koju obavljaju uz primjenu Klasifikacije djelatnosti (KD), na području općine Novi Grad Sarajevo na kraju 2017. godine je poslovalo ukupno 6.873 privrednih subjekata (2.988 pravnih lica registrovanih na području općine, 1.381 u sastavu pravnih lica registrovanih na drugim općinama i 2.504 obrtnika).

Prema podacima iz registra Općinskog suda u Sarajevu u 2018. godini na području općine Novi Grad Sarajevo registrovalao se ukupno 120 novih privrednih subjekata (d.o.o. i d.d.).

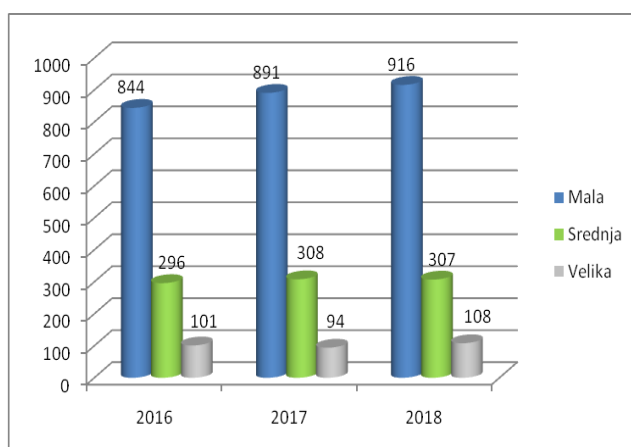
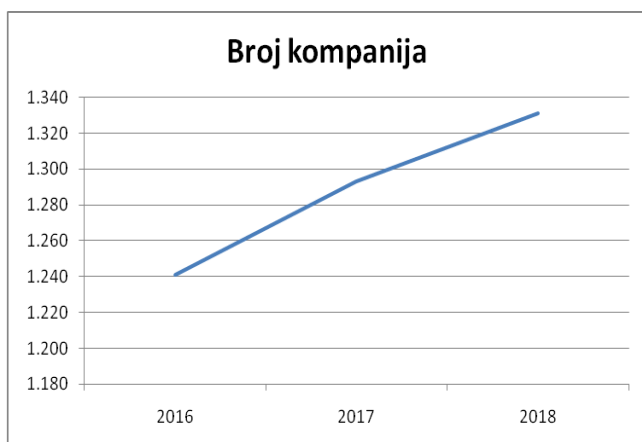

Kako bi imali što realniji prikaz stanja u oblasti privrede na tržištu općine Novi Grad Sarajevo, obezbjeđena je analiza zvanične baze poslovnih subjekata Općine Novi Grad Sarajevo s pripadajućim finansijskim pokazateljima kroz vrijeme, te je shodno tome urađena sljedeća analiza privrede ove općine.

Analiza tretira finansijske pokazatelje samo onih poslovnih subjekata koji imaju sjedište na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo, a koji su predali godišnje finansijske izvještaje prema Finansijsko-informatičkoj agenciji (FIA). U analizu nisu uključena privredna društva koja posluju na području općine Novi Grad Sarajevo putem poslovnih jedinica, a čije je sjedište na teritoriju druge općine, te obrtnici i slobodne profesije.

Privreda Općine Novi Grad Sarajevo	2016.	2017.	2018.
Broj kompanija	1.241	1.293	1.331
Ukupan broj zaposlenih	23.742	24.099	23.792
Prosječan broj zaposlenih	19	19	18
Ukupan prihod od prodaje (KM)	3.991.545.207	3.930.480.801	3.890.100.476
Prihod od izvoza	511.463.422	581.009.314	541.421.904
Prosječan prihod od prodaje (KM)	3.216.394	3.039.815	2.922.690
Ukupna dobit (KM)	60.457.529	59.899.131	57.927.533
Mala preduzeća	844	891	916
Srednja preduzeća	296	308	307
Velika preduzeća	101	94	108

Prema podacima FIA-e na području Općine Novi Grad Sarajevo svoju djelatnost u 2018. godini obavlja ukupno 1.331 privrednih subjekata, a što je za 2,9 % više u odnosu na prethodnu godinu. Posmatramo li navedeni pokazatelj za dati period vidljivo je da isti ima uzlaznu putanju. Broj zaposlenih u privrednim društvima je u 2018. godini nešto manji (1,3 %) u odnosu na prethodnu godinu.

U datom periodu ukupni prihodi privrednih subjekata bilježe blagi pad, kao i prihodi od izvoza koji u ukupnim prihodima kompanija u 2018. godini učestvuju sa 13,9 %.

Privredna društva na području općine Novi Grad Sarajevo su u 2018. godini ostvarila ukupno 57.927.533 KM dobiti, a što je za 3,3 % manje u odnosu na prethodnu godinu, iako je i dalje cjelokupna privreda općine Novi Grad Sarajevo poslovala s pozitivnim rezultatom. Iz grafika je primjetan rast malih i srednjih preduzeća kroz vrijeme, dok broj velikih firmi oscilira.

Važno je istaći da na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo od ukupnog broja poslovnih subjekata 68,82 % otpada na mala preduzeća, 23,07 % na srednja, a 8,11 % na velika preduzeća. Kao mala preduzeća se karakterišu ona

koja imaju do 500.000 KM prihoda, do 5.000.000 KM prihoda su preduzeća srednje veličine, dok velika preduzeća imaju prihode preko 5.000.000 KM.

Pregled najuspješnijih kompanija sa teritorije općine Novi Grad Sarajevo po osnovu ukupno ostvarene dobiti:

Pregled najuspješnijih kompanija općine Novi Grad Sarajevo po ukupnoj dobiti	
1	Prevent BH d.o.o.
2	Veritas Automotive d.o.o.
3	R.Time d.o.o. Sarajevo
4	KJKP Toplane-Sarajevo d.o.o. Sarajevo
5	Messer Tehnoplina d.o.o.
6	Porsche BH d.o.o. Sarajevo
7	Henkel BH d.o.o. Sarajevo
8	Robot General Trading Co d.o.o. Sarajevo
9	Atlant BH d.o.o. Sarajevo
10	HTL d.o.o. Sarajevo

Zamjećujemo da je Prevent BH d.o.o. Sarajevo bila daleko najuspješnija kompanija po ukupno ostvarenoj dobiti. Potom je slijedi Veritas Automotive te R. Time.

Ključni pokazatelji poslovanja privrede općine Novi Grad Sarajevo

U tabeli ispod se nalaze ključni pokazatelji cjelokupne privrede općine Novi Grad Sarajevo dobiveni upoređivanjem različitih vrsta finansijskih podataka iz bilansa stanja i bilansa uspjeha kompanija u periodu od 2016- 2018. godine:

Ključni pokazatelji poslovanja cjelokupne privrede :	2016.	2017.	2018.
Pokazatelji likvidnosti:			
Tekući pokazatelj = tekuća sredstva / tekuće obaveze	1.13	1.18	1.15
Pokazatelji efikasnosti:			
Prosječan broj dana naplate potraživanja	68,54	69,92	70,30
Prosječan broj dana obrta zaliha	80,59	70,91	75,90
Prosječan broj dana plaćanja dobavljača	98,22	89,23	87,19
Prihod po zaposlenom (KM)	168.122	163.097	163.505
Prosječan trošak plaće po zaposlenom (KM)	18.789	19.109	19.953
Pokazatelji solventnosti:			
% tuđih izvora sredstava = ukupne obaveze / obaveze + kapital	66.3 %	63.3 %	63.3 %
Pokazatelji profitabilnosti:			
ROE (povrat na kapital) = neto rezultat / ukupan kapital	4,3 %	4,1 %	2,7 %
ROA (povrat na ukupnu aktivu) = neto rezultat / ukupna aktiva	1,5 %	1,5 %	1,0 %
Broj profitabilnih kompanija	813	851	884
Broj kompanija sa ostvarenom dobiti do 500.000 KM	758	794	808
Broj kompanija sa ostvarenom dobiti preko 500.000 KM	55	57	76

Imajući u vidu da pokazatelj likvidnosti govori koliko su tekuće obaveze pokrivene tekućim sredstvima, uočavamo da vrijednost tekućeg pokazatelja iznosi iznad 1, što znači da su kompanije u dobroj poziciji po pitanju izmirenja tekućih obaveza.

Unutar pokazatelja efikasnosti evidentno je da prosječan broj dana naplate potraživanja privrednika u 2018. godini iznosi 70,30 i da ima blagu tendencu rasta, dok s druge strane prosječan broj dana plaćanja dobavljača u

istoj godini iznosi 87,19, s tim da isti ima silaznu putanju u posljednje tri godine. Evidentno je da su poslodavci u 2018. godini ostvarili 163.505 KM prihoda po zaposlenom, dok su troškovi plaća po zaposlenom u blagom porastu, a u 2018. godini su iznosili 19.953 KM.

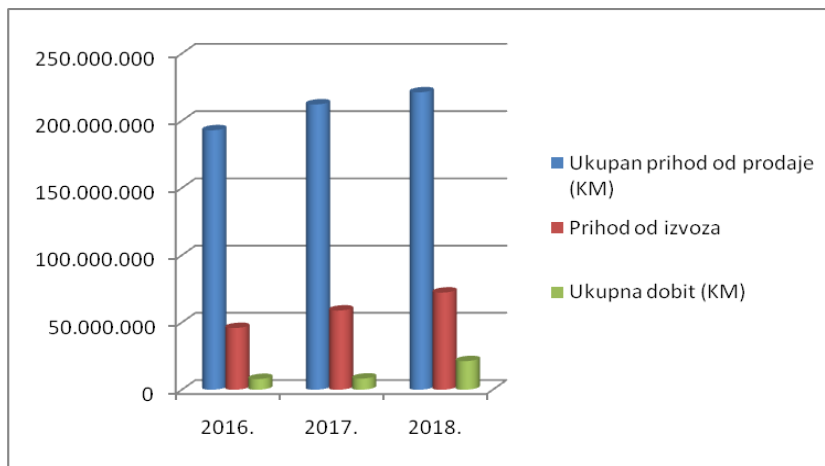
Postotak tuđih sredstava, kao pokazatelj solventnosti se računa kao količnik tuđih izvora sredstava (ukupnih obaveza) i ukupnih izvora sredstava firme (obaveze i kapital). Generalno što je veći procenat tuđih izvora sredstava to je rizičnija kompanija i ima veći rizik neizmirenja dugoročnih obaveza (rizik solventnosti). Uočavamo da navedeni pokazatelj privrede Novog Grada Sarajevo u 2018. godini iznosi 63,3 %, stim da u protekle tri godine bilježi pad, što znači da privreda postaje solventnija kroz vrijeme.

Unutar pokazatelja profitabilnosti, ROE govori da su vlasnici ili dioničari na svoja ulaganja u 2018. godini osvarili povrat u iznosu od 2,7 %. Također zamijetit ćemo da i ROA, kao ostvareni povrat na ukupno angažirana sredstva, bilježi pad te u 2018. godini iznosi svega 1 %. S druge strane uočavamo činjenicu da raste broj profitabilnih kompanija u 2018. godini, kao i broj kompanija koje su ostvarile dobiti kako do 500.000 KM, tako i preko tog iznosa.

Pregled privrede općine Novi Grad Sarajevo za 2018. godinu po važnijim klasifikacionim djelatnostima

a) Prerađivačka industrija:

Općina Novi Grad Sarajevo	Prerađivačka industrija		
	2016.	2017.	2018.
Broj kompanija	111	117	110
Ukupan broj zaposlenih	1.758	1.979	1.732
Ukupan prihod od prodaje (KM)	192.922.743	212.158.921	221.178.034
Prihod od izvoza	45.897.353	58.885.544	72.222.369
Ukupna dobit (KM)	7.939.180	8.247.799	21.239.251
Mala preduzeća	68	75	67
Srednja preduzeća	34	33	35
Velika preduzeća	9	9	8

Broj kompanija, kao i broj zaposlenih u okviru prerađivačke industrije je bilježio rast sve do 2017. godine. U 2018. godini data grana industrije je pretrpila pad kako broj kompanija, a samimi tim i broja zaposlenih. Bez obzira na navedeno, firme u okviru prerađivačke industrije su zabilježile rast prihoda od prodaje, prihoda od izvoza kao i ostvarile veću dobit nego u protekle dvije godine, a što znači da je navedena grana industrije i dalje prosperitetna i da raste.

Pregled najuspješnijih kompanija prerađivačkog sektora po ukupno ostvarenoj dobiti :

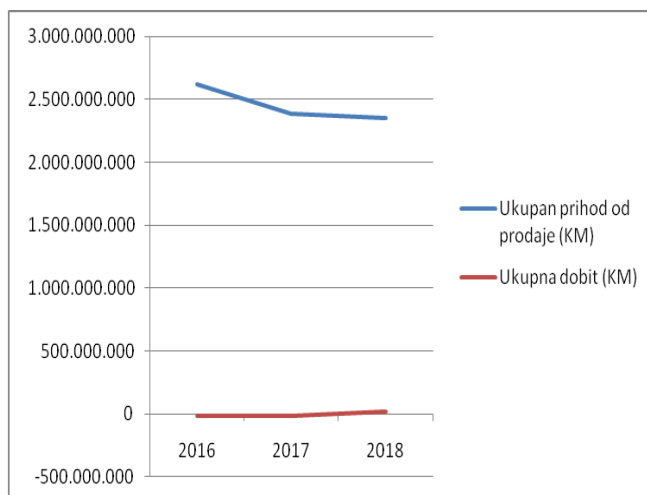
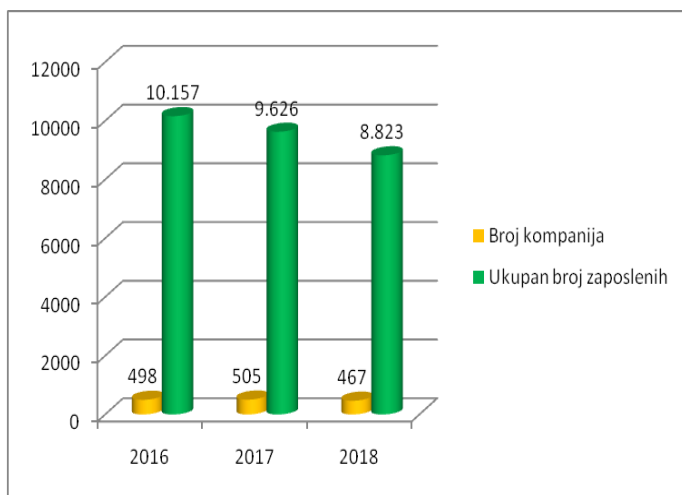

Najuspješnije kompanije prerađivačke industrije po ukupnoj dobiti	
1	Veritas Automotive d.o.o.
2	Messer Tehnoplina d.o.o.
3	Jami d.o.o. Sarajevo
4	Drvodom d.o.o. Sarajevo
5	Proven d.o.o. Sarajevo

Veritas Automotive u protekloj 2018. godini predstavlja najuspješniju firmu prerađivačke industrije koja je ujedno ostvarile i najveću dobit. Slijede je kompanije Messer Tehnoplina d.o.o., Jami, Drvododom i Proven. Vrijedno je istaći da kompanija Veritas Automotive d.o.o. opet ostvaruje pozitivne rezultate i da je uspješna prebroditi krizu iz 2016. godine kad je bilježila gubitak.

b) Trgovina na veliko i malo:

Općina Novi Grad Sarajevo	Trgovina na veliko i malo		
	2016.	2017.	2018.
Broj kompanija	498	505	467
Ukupan broj zaposlenih	10.157	9.626	8.823
Ukupan prihod od prodaje (KM)	2.623.413.866	2.387.625.227	2.351.487.177
Prihod od izvoza	49.326.453	36.062.781	29.765.724
Ukupna dobit (KM)	-12.142.065	-17.415.713	21.854.918
Mala preduzeća	313	318	271
Srednja preduzeća	128	136	140
Velika preduzeća	57	51	56

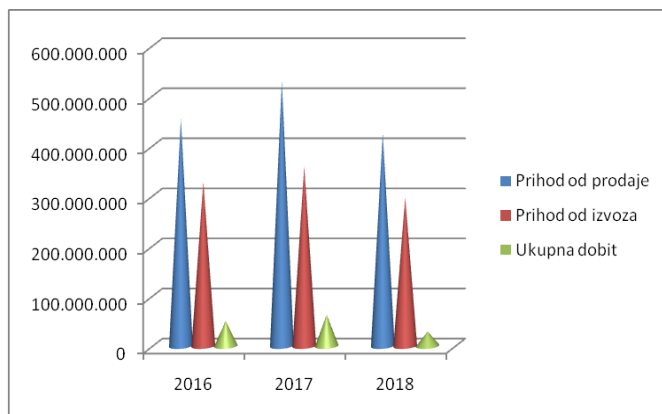
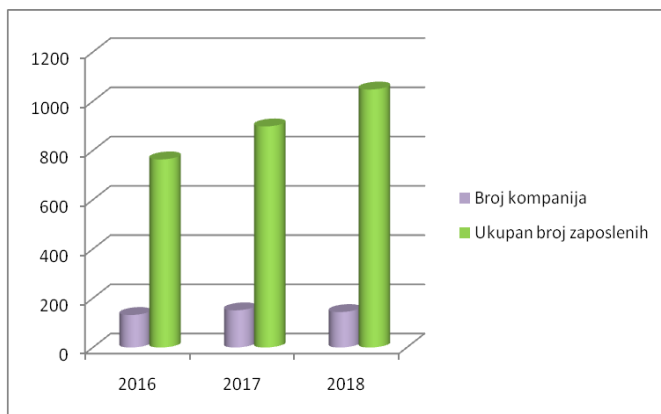
Pored smanjenja broja kompanija, ova grana privrede u predhodne tri godine bilježi i pad broja zaposlenih. Uprkos padu prihoda od prodaje, kao i ostvarenih prihoda od izvoza, u 2018. godini kompanije koje posluju u okviru ove grane privrede su po prvi put u protekle 3 godine zabilježila pozitivan poslovni rezultat.

Pregled najuspješnijih kompanija ove grane po ukupno ostvarenoj dobiti :

Najuspješnije kompanije trgovačke djelatnosti po ukupnoj dobiti	
1	R.Time d.o.o. Sarajevo
2	Porsche BH d.o.o. Sarajevo
3	Henkel BH d.o.o. Sarajevo
4	Robot General Trading Co d.o.o. Sarajevo
5	Podravka d.o.o.

c) **Stručne, naučne i tehničke djelatnosti:**

Općina Novi Grad Sarajevo	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti		
	2016.	2017.	2018.
Broj kompanija	132	151	144
Ukupan broj zaposlenih	764	898	1.048
Ukupan prihod od prodaje (KM)	454.626.243	530.622.584	425.049.457
Prihod od izvoza	328.417.412	359.049.828	297.587.531
Ukupna dobit (KM)	50.594.480	62.811.904	29.069.349
Mala preduzeća	102	122	110
Srednja preduzeća	26	24	29
Velika preduzeća	4	5	5

U okviru stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti u 2018. godini zabilježen je rast broja zaposlenih za 16,7 %. U 2017. godini prihodi od izvoza su rasli za 9,3 % u odnosu na predhodnu godinu, a dobit za 24,1 %. Međutim u 2018. godini se smanjuju prihodi od izvoza, a u skladu s tim i ostvarena dobit.

Omjer pojedinih ključnih pokazatelja ove grane privrede naspram stanja u cjelokupnoj privredi ove općine:

Ključni pokazatelji poslovanja u 2018. :	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	Cjelokupna privreda
Tekući pokazatelj	2,33	1,15
Prihod po zaposlenom (KM)	405.582	163.505
Prosječan trošak plaće po zaposlenom (KM)	26.204	19.953
% tuđih izvora sredstava	46,6 %	63,3 %
ROE (povrat na kapital)	5,7 %	2,7 %
ROA (povrat na ukupnu aktivu)	3 %	1 %

Iz tabelarnog pregleda se zaključuje da je tekući pokazatelj likvidnosti u okviru stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti duplo veći od prosjeka cijele privrede, da su prihodi po zaposlenom skoro tri puta veći, da su plaće zaposlenih 31, 3 % veće od prosjeka privrede, da je postotak izvora tuđih sredstava manji u okviru navedene grane za 26,4 %, te je samim tim ista mnogo manje rizična od ostatka privrede te je vidljivo i da su ROE i ROA veći u okviru ove grane privrede, stoga zaključujemo da je ova grana privrede jedna od najperspektivnijih, likvidnijih i profitabilnijih grana privrede.

Pregled najuspješnijih kompanija ove grane po ukupno ostvarenoj dobiti :

Najuspješnije kompanije po ukupnoj dobiti	
1	PREVENT BH d.o.o.
2	NewEvent d.o.o. Sarajevo
3	SECURITAS d.o.o. Sarajevo
4	Purple Key d.o.o.
5	Unex Media d.o.o. Sarajevo

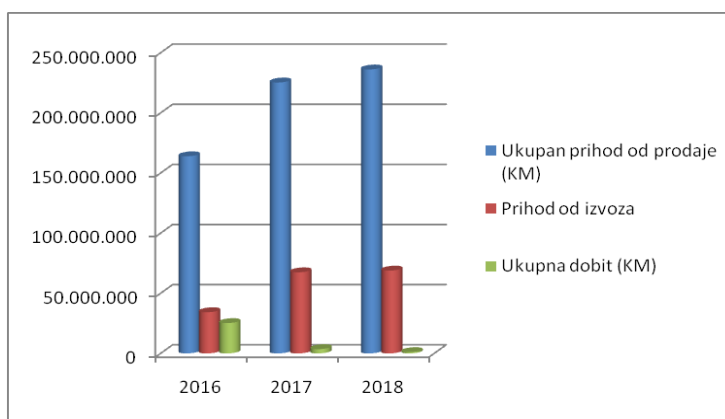
U okviru ove grane privrede na osnovu ostvarene dobiti daleko najuspješnija kompanija je Prevent BH.

d) Građevinarstvo:

Općina Novi Grad Sarajevo	Građevinarstvo		
	2016.	2017.	2018.
Broj kompanija	96	94	92
Ukupan broj zaposlenih	1.323	1.581	1.487
Ukupan prihod od prodaje (KM)	163.934.208	225.283.222	236.125.472
Prihod od izvoza	34.255.904	67.437.194	68.861.059
Ukupna dobit (KM)	25.233.229	3.563.052	1.126.549
Mala preduzeća	67	66	65
Srednja preduzeća	22	23	23
Velika preduzeća	7	5	4

Broj kompanija u ovoj grani industrije je u blagom opadanju, pri čemu broj zaposlenih nakon rasta u 2017. godini bilježi blagi pad u 2018. godini za 5,95 %. Interesanto je da cca 70 % kompanija u građevinarstvu spada u male firme. Poslovni prihodi iz godine u godinu rastu, tako su u 2018. godini porasli za 4,8 % u odnosu na godinu ranije. Značajno je istaći da su i prihodi od izvoza ove grane industrije u uzlaznoj putanji.

S druge strane ova grana privrede je u 2018. godini zabilježila manju dobit nego prethodne godine, a što ukazuje na činjenicu da su i troškovi građevinskih firmi bili dosta veći. Stoga se ne može smatrati da ova grana privrede spada u jednu od najprofitabilnijih, naročito imajući u vidu stalnu fluktuaciju radne snage iz ovog sektora prema zemljama EU.

Pregled najuspješnijih kompanija ove grane po ukupno ostvarenoj dobiti :

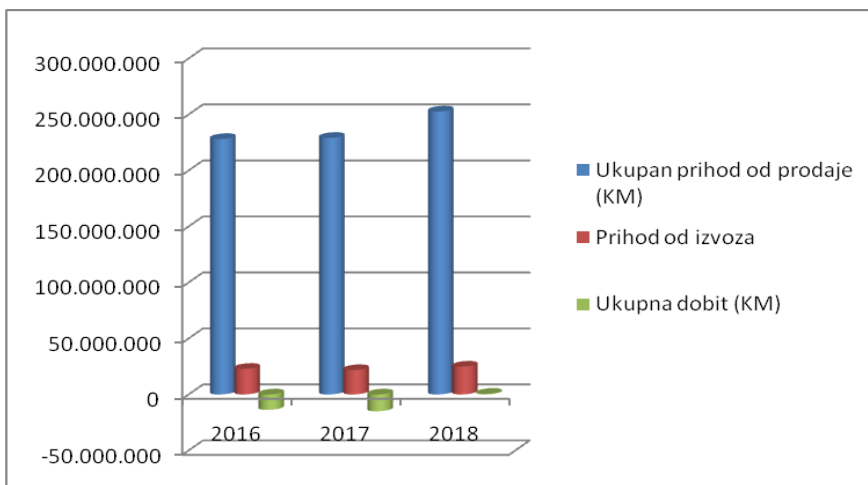
Najuspješnije kompanije po ukupnoj dobiti	
1	Euro-Asfalt d.o.o. Sarajevo
2	Sa Ha San Export Import d.o.o. Sarajevo
3	Sela d.o.o. Sarajevo
4	Step d.d. Sarajevo
5	Mth - Ari d.o.o. Sarajevo

Euro-Asfalt d.o.o. je kompanija koja je ostvarila uvjerljivo najveću dobit u okviru građevinarstva u 2018 godini.

e) Prijevoz i skladištenje:

Općina Novi Grad Sarajevo	Prijevoz i skladištenje		
	2016.	2017.	2018.
Broj kompanija	121	119	115
Ukupan broj zaposlenih	3.513	3.414	3.435
Ukupan prihod od prodaje (KM)	228.111.645	229.098.199	252.650.419
Prihod od izvoza	22.873.366	21.727.581	24.862.113
Ukupna dobit (KM)	-13.743.482	-15.041.029	603.949
Mala preduzeća	79	75	77
Srednja preduzeća	30	32	22
Velika preduzeća	12	12	16

U okviru djelatnosti prijevoza i skladištenja broj zaposlenih, kao i broj kompanija, nakon pada u 2017. godini bilježe ponovo blagi rast. Poslovni prihodi od prodaje u 2018. godini rastu za 10,3 %, a prihodi od izvoza za čak 14,4 %. Važno je istaći da se ova grana privrede polako oporavlja, s obzirom da je u 2018. godini za razliku od predhodne dvije godine uspjela ostvariti pozitivan finansijski rezultat.

Pregled najuspješnijih kompanija ove grane po ukupno ostvarenoj dobiti :

Najuspješnije kompanije prijevoza i skladištenja po ukupnoj dobiti	
1	ASA ŠPED d.o.o. Sarajevo
2	FRUTIS d.o.o. Sarajevo
3	SA TOURS d.o.o. Doboj Jug
4	General Logistic d.o.o. Sarajevo
5	JUMP LOGISTICS d.o.o. Sarajevo

INFORMACIJA O STANJU MALE PRIVREDE REGISTROVANE NA NIVOU OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO

Strukturu privrednih subjekata registrovanih u Službi za privredu i lokalni ekonomski razvoj Općine Novi Grad Sarajevo za period počev od 2010. godine zaključno s 31.12.2018. godine čine kako slijedi:

R.br.	VRSTA DJELATNOSTI	UKUPNO REGISTROVANIH
1	Obrti	1.597
2	Trgovine	700
3	Ugostitelji	394
	UKUPNO	2.691

Svi subjekti male privrede posmatrani kroz period 2010-2018:

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	UKUPNO
Registrovano	198	488	241	209	202	187	474	336	356	2.691
Stalni prestanak	136	272	128	88	107	70	147	51	55	1.054
Aktivno	62	216	113	121	95	117	327	285	301	1.637

U periodu od 2010 - 2018. godine bilo je ukupno 2.691 registrovanih subjekata male privrede. Zabilježeno je 1.054 prestanaka poslovanja, a broj aktivnih subjekata iznosi 1.637. Tabelarni pregled navedenog:

R.br.	VRSTA DJELATNOSTI	UKUPNO REGISTROVANIH	UKUPNO STALNIH PRESTANAKA	UKUPNO AKTIVNIH
1	Svi obrti	1.597	543	1.054
2	Trgovine	700	304	396
3	Ugostitelji	394	207	187
	UKUPNO	2.691	1.054	1.637

Najveći postotak održivosti imaju obrti sa 65,95 %, potom trgovine sa 56,57 % te na kraju ugostitelji sa 47,46 %.

R.BR.	VRSTA DJELATNOSTI	AKTIVNI SUBJEKTI	Procenat učešća
1	Obrti	1.054	64,39%
2	Trgovine	396	24,19%
3	Ugostitelji	187	11,42%
	UKUPNO	1.637	100,00%

Najveći broj aktivnih privrednih subjekata male privrede na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo čine obrti sa čak 64,39 %. potom ih slijede trgovci sa 24,19 % i ugostitelji sa 11,42 %.

Pregled aktivnih obrta po pojedinačnim djelatnostima:

R.BR.	OBRTNIČKA DJELATNOST	UKUPNO AKTIVNIH
1	TAXI	72
2	PRIJEVOZ TERETA	31
3	VANLINIJSKI PRJEVOZ PUTNIK	3
4	FRIZER	17
5	GRAĐEVINA	18
6	SLATKOVODNI RIBOLOV	1
7	OSTALE STRUČNE NAUČNE I TEHNIČKE DJELATNOSTI-DJEL. SAVJETNIKA	4
8	POREZNO SAVJETOVANJE	5
9	INFORMATIKA	27
10	AUTOŠKOLA	10
11	PEKARA	26
12	ZANATSTVO I DR.	778
13	POLJOPRIVREDA (UGOJ VOĆA, POVRĆA I UZGOJ STOKE)	62
	UKUPNO	1.054

Pregled aktivnih trgovačkih radnji po pojedinačnim djelatnostima je kako slijedi:

R.br.	TRGOVAČKA DJELATNOST PO VRSTAMA	UKUPNO AKTIVNIH
1	MJEŠOVITA ROBA	40
2	PREHRAMBENI PROIZVODI	53
3	ODJEĆA I OBUĆA	23
4	PIJACA TEZGA-TRGOVAC POJEDINAC	143
5	TEHNIČKA ROBA	15
6	KIOSCI	3
7	GRAĐEVINSKI MATERIJAL	11
8	PIJACA BOX	90
9	CVJEČARA	4
10	PRODAJA PUTEV INTERNETA	1
11	PRODAJA KUĆNIH LJUBIMACA I OPREME	1
12	RABLJENA ROBA	2
13	TRGOVINA NA MALO SPORTSKOM OPREMOM	2
14	MESARA	8
	UKUPNO	396

Pregled aktivnih ugostiteljskih radnji po pojedinačnim djelatnostima je kako slijedi:

R.br.	UGOSTITELJSKA DJELATNOST PO VRSTAMA	UKUPNO AKTIVNIH
1	CAFFE-BAR	72
2	ĆEVABDŽINICA	4
3	BISTRO	27
4	RESTORAN	4
5	SLASTIČARNA	6
6	PIZZERIA	13
7	BUREGDŽINICA	13
8	FAST-FOOD	36
9	ZDRAVLJAK	1
10	LJETNA BAŠTA	1
11	AŠČINICA	1
12	BUFFET	3
13	HOSTEL	2
14	PRENOČIŠTE	1
15	HOTEL	2
16	SNACK	1
	UKUPNO	187

III INFORMACIJA O PROVEDENIM MJERAMA I POJEKTIMA ZA PODSTICAJ PRIVREDI I ZAPOŠLJAVANJU OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO ZA 2018. GODINU

Općina Novi Grad Sarajevo konstantno i sistemski djeluje na unaprijeđenju poslovnog ambijenta, razvoju poduzetništva i provođenju mjera za podsticaj privredi i zapošljavanju. Dodatnu podršku pruža i Centar za razvoj biznisa putem kojeg je uspostavljena stalna elektronska komunikacija s privrednicima ove općine, a isti predstavlja i prvu info-tačku za privrednike, potencijalne poduzetnike, nezaposlene, dijasporu i promociju dualnog obrazovanja.

Pored elektronske komunikacije, Služba za privredu i lokalni ekonomski razvoj redovno provodi i dobru praksu „Neposrednih posjeta privrednicima“, te na osnovu inicijativa i prijedloga privrednika kreira i provodi niz mjera u cilju stvaranja povoljnog poslovnog ambijenta, otvaranja novih radnih mjesta i privlačenja investitora.

Pored mjerljivih i konkretnih rezultata provedenih mjera podsticaja privredi i zapošljavanju, Općina Novi Grad Sarajevo je također svoju opredijeljenost da i dalje djeluje u pravcu poboljšanja sveukupne poslovne klime i privlačenje investitora s ciljem ekonomskog rasta i razvoja, potvrdila postavši i zvanični nosilac BFC certifikata (Business friendly Community) - Općine sa povoljnim poslovnim okruženjem. Tokom 2018. godine Općina Novi Grad Sarajevo je nastavila s unaprijeđenjem poslovnih procesa i poslovanja u skladu s stečenim standardom, uspješno je okončana provjera certifikata od strane vanjskih evaluator te se priprema za recertificiranje.

Općina Novi Grad Sarajevo još od 2013. godine provedi set mjera za podsticaj privredi i zapošljavanju. 2018. godine Općinsko vijeće je donijelo Odluku o podsticajima privredi i zapošljavanju na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo (u daljem tekstu: Odluka), koja je sublimirala pojedinačne ad hoc mjere, koje su se pokazale opravdanim i postigle konkretne rezultate, te ih uspostavila kao trajne razvojne systemske mjere podrške privredi, stvaranja mogućnosti za nove investicije kao i postizanja veće stope zapošljavanja.

Na osnovu date Odluke pripremljen je i donesen Pravilnik o korisnicima, kriterijima i načinu provedbe Odluke o podsticajima privredi i zapošljavanju na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo, a kojim su detaljno utvrđene procedure, uslovi i način provedbe Odluke o podsticajima privredi i zapošljavanju.

Odluka se realizuje putem sljedećih 9 podsticajnih mjera:

1. Podsticaj privrednim subjektima putem regresiranja dijela kamatne stope
2. Podsticaj START UP firmama putem regresiranja dijela kamatne stope uz mogućnost korištenja kreditno-garantnog fonda
3. Sufinansiranje zapošljavanja pripravnika
4. Sufinansiranje obuke nezaposlenih osoba za poznatog poslodavca
5. Sufinansiranje troškova samostalnih poduzetnika - početnika u biznisu
6. Podrška za uvođenje certifikata, međunarodnih standarda i dr.
7. Podrška očuvanju starih tradicionalnih zanata, obrta i deficitarnih zanimanja
8. Promocija privrede i lokalnog ekonomskog razvoja
9. Projekti od značaja za lokalni ekonomski razvoj (učešće u domaćim i međunarodnim projektima iz oblasti privrede i zapošljavanja, partnerski projekti s drugim institucijama, JU Službom za zapošljavanje Kantona Sarajevo, organizacijama i poslodavcima, organizovanje nagradnog fonda za finansiranje najboljih biznis planova, organizacija sajмова i drugo shodno aktuelnim potrebama).

U nastavku je dat osvrt na sve realizovane mjere predviđene Odlukom o podsticajima privredi i zapošljavanju kao i rezultate koje su iste proizvele.

PREGLED REALIZOVANIH MJERA/PROJEKATA U 2018. GODINI:

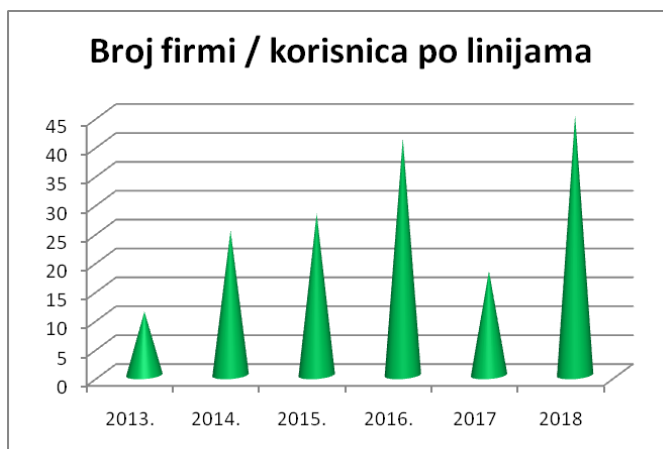
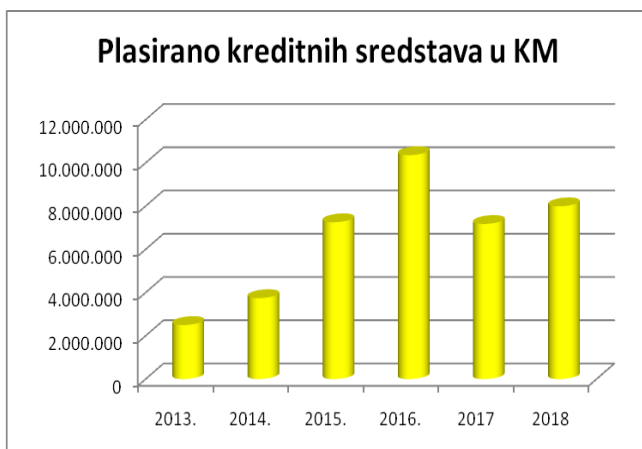
Mjera I: Podsticaj privrednim subjektima putem regresiranja dijela kamatne stope

- *Opis mjere:* Općina Novi Grad Sarajevo je bila pionir u uvođenju navedene mjere podrške privrednicima putem regresiranja dijela kamatne stope, dok danas istu mjeru provode i druge institucije vlasti (općine i Kantoni).
- *Vremenski okvir:* mjera se provodi već šest godina, od 2013. do 2018. u saradnji sa komercijalnim bankama odabranim putem Javnih poziva (BBI - Bosna Bank International i Sparkasse Bank BH).
- *Korisnici mjere:* privredna društva i samostalni poduzetnici koji imaju sjedište, poslovnicu ili su u procesu preregistracije poslovanja na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo.
- *Vrsta podsticaja:* Općina subvencionira dio kamatne stope za privrednike koji ispune uslov zadržavanja postojećih i upošljavanja novih radnika.
- *Cilj mjere:* pružiti podršku privredi u očuvanju postojećih i generisanju novih radnih mjesta.
- *Tabelarni pregled važnijih stavki po svim kreditnim linijama zaključno sa 31.12.2018.godine :*

	Linija I 2013.	Linija II 2014.	Linija III 2015.	Linija IV 2016.	Linija V 2017.	Linija VI 2018.	UKUPNO
Subvencionirana kamatna stopa	2,99 %	2,49-2,79 %	0,99-3,49 %	0,49-2,99 %	1,45 %	0 %	
Plasirano kredita (KM)	2.500.000	3.743.490	7.256.000	10.360.500	7.175.000	7.992.339	39.027.329
Kreirano novih radnih mjesta	71	229	233	247	135	43	958
Očuvano radnih mjesta	800	1.195	1.394	1.758	1.026	1.601	7.774
Broj firmi (finansiranja)	11	25	28	41	18	45	168

- *Rezultati mjere:* U periodu decembar 2013. godine – decembar 2018. godine, na ovaj način je plasirano više od 39 miliona KM kreditnih sredstava u privredu općine Novi Grad Sarajevo, putem 168 finansiranja za 118 različitih kompanija, a koja su pored očuvanja postojećih, generisale 958 nova radna mjesta.
- *Podrška START UP firmama:* Općina Novi Grad Sarajevo je u period od 2015-2016. godine, te opet 2018. godine podržala i START UP kompanije kroz obezbjeđenje sredstava po povoljnim kamatnim stopama, kao i kroz Kreditno-garantni fond koji služi kao obezbjeđenje za dio preuzetog kreditnog rizika. Tako je do sada podržano ukupno 16 firmi početnika u biznisu koje trenutno zapošljavaju ukupno 41 osoba, a što je više za 17,2 % ili 6 osoba nego na početku finansiranja.

Putem javno odabrane komercijalne banke u 2018. godini plasirano preko 7,9 miliona KM kreditnih sredstava prema 45 kompanije. Iz gornjih grafikona vidi se kretanje plasmana kredita kroz vrijeme.

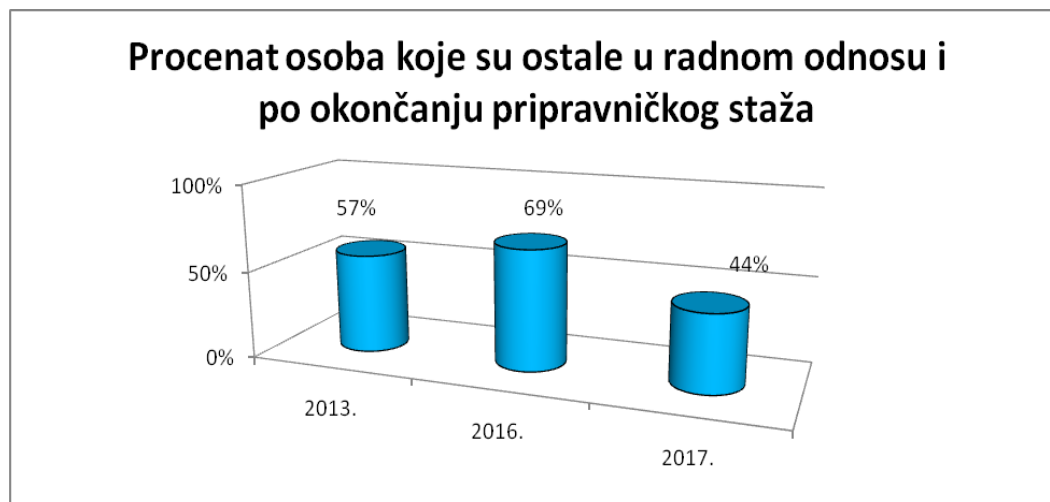
Mjera II: Sufinansiranja zapošljavanja pripravnika

- *Opis mjere:* Mjera podrazumijeva sufinansiranje obavljanja pripravničkog staža za određeni broj pripravnika s evidencije nezaposlenih Biroa Novi Grad Sarajevo, od strane Općine kod poslodavaca, koji su ispunili uslove predviđene javnim pozivom JU Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo.
- *Vremenski okvir:* mjere se realizuju već četiri godine, prvi put 2013. godine, a potom 2016, 2017 i 2018. godine.
- *Korisnici mjere:* privredna društva i samostalni poduzetnici s teritorije općine Novi Grad Sarajevo, koji su ispunili kriterije Javnog poziva JU Službe za zapošljavanje KS, a nisu dobili broj pripravnika za koji su aplicirali.
- *Vrsta podsticaja:* Općina Novi Grad Sarajevo mjesečno refundira novčana sredstva, u iznosu od 600,00 KM za pripravnike s VSS stručnom spremom u trajanju od 12 mjeseci i 500 KM za SSS/KV stručnu spremu u trajanju od 6 mjeseci, u svrhu sufinansiranja troškova bruto plaća pripravnika. U cilju dodatnog stimulisanja poslodavaca te povećanja plaća pripravicima, iznos sufinansiranja je u 2019. godini povećan na 800 KM za VSS spremu i 650 KM za SSS spremu.
- *Cilj mjere:* Povećanje broja osoba koje su obavile pripravnički staž u struci, osposobljavanje za samostalan rad te pružanje veće mogućnosti za trajno zaposlenje i samozaposlenje.

U okviru mjere pokrenute u 2018. godini, dana 27.07.2018. godine potpisani su Ugovori sa 6 poslodavca s područja ove općine, a kod kojih će pripravnički staž odraditi do ukupno 32 osobe (16 s VSS i 16 s SSS spremom) s Biroa Novi Grad Sarajevo. Do sada je zaposleno 27 nezaposlenih osoba s teritorije ove općine. Pripravnički staž još uvijek teče, tako da će se konačni rezultati znati tek sredinom 2019. godine.

- *Rezultati mjere:*

Godina	Priravnici/Korisnici	Osobe koje su ostale u radnom odnosu i po okončanju pripravničkog staža	Relativni iznos
2013.	14	8 osoba	57 %
2016.	16	11 osoba	69 %
2017.	20	7 osoba	44 %
2018.	32	Pripravnički staž u toku	/
Ukupno	82	26 +	

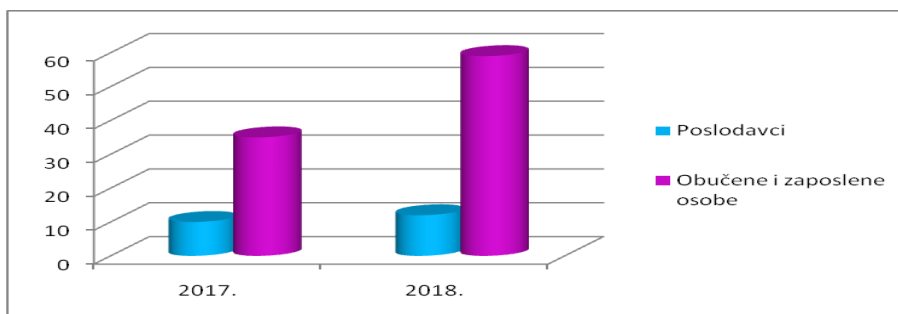
Evidentno je da ova podsticajna mjera doprinosi ispunjenju dva veoma važna cilja svake lokalne zajednice: povećanju broja osoba koje su odradile pripravnički staž te su na taj način konkurentnije na tržištu rada i smanjenju broja nezaposlenih. Imajući u vidu činjenicu da veliki dio obučanih pripravnika ostaje u radnom odnosu kod poslodavca i po okončanju pripravničkog staža, a s obzirom da 31.8 % lica sa Evidencije nezaposlenih ove općine nema odraden pripravnički staž, navedena mjera se svakako, shodno Lokalnom akcionom planu za zapošljavanje, planira i dalje provoditi samostalno i u saradnji s drugim partnerima.

Mjera III: Obuka, dokvalifikacija i prekvalifikacija nezaposlenih osoba za poznatog poslodavca

- *Opis mjere* : U cilju usklađivanja raspoložive radne snage sa iskazanim potrebama poslodavaca, Općina Novi Grad Sarajevo je sa 2017. godinom uvela novu mjeru podsticaja pod nazivom „Sufinansiranje obuke nezaposlenih osoba za poznatog poslodavca“, a za koju je ustanovljeno da postoji realna potreba na tržištu rada.
- *Vremenski okvir*: 2017, 2018 i 2019. godina.
- *Korisnici mjere*: poslodavci /centri za obuku prioriteto sa sjedištem na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo.
- *Vrsta podsticaja*: Općina Novi Grad Sarajevo sufinansira troškove obuke i zapošljavanja nezaposlenih osoba poslodavcu odnosno centru za obuku, koji su predhodno obučili osobe i iste zaposlili na minimalno 6 mjeseci. Visina podsticaja po novouposlenoj osobi je iznosila i do 3.000 KM.
- *Cilj mjere*: obezbjediti kvalitetnu radnu snagu poslodavcima, smanjiti broj nezaposlenih osoba, osposobiti i dokvalifikovati nezaposlene osobe i na taj način ih učiniti konkurentnijim na tržištu rada, te smanjiti jaz između ponude i potražnje za stručnom i obučenom radnom snagom.
- *Rezultati mjere*: U toku 2018. godine objavljena su dva javna poziva na koja su se mogli prijaviti kako poslodavci tako i centri za obuku. Po okončanju javnih poziva i evaluacije pristiglih prijava, potpisani su Ugovori s ukupno 12 poslodavaca/ kompanija, koji su iskazali potrebu za obukom i zaposlenjem ukupno

92 osoba s Biroa Novi Grad Sarajevo. Do sada je zaposleno 59 osoba, obuke su okončane, u toku je radni odnos od 6 mjeseci.

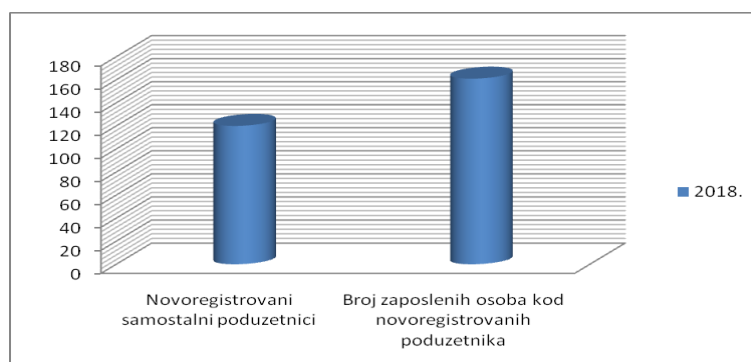
Godina	Poslodavci	Obučene i zaposlene osobe	Osobe koje su i po okončanju mjere ostale u radnom odnosu
2017.	10	35 osoba	21
2018.	12	59 osoba	/ (mjera u toku)

Mjera IV: Sufinansiranje troškova samostalnih poduzetnika - početnika u biznisu

- *Opis mjere* : Općina Novi Grad Sarajevo, vođena prvim strateškim ciljem, a želeći pružiti potrebnu podršku otvaranju novih malih biznisa, 2018. godine prvi put uvodi navedenu podsticajnu mjeru.
- *Vremenski okvir*: Mjera je uvedena 2018. godine, ali je planirana kao trajna mjera podrške maloj privredi.
- *Korisnici mjere*: Fizička lica, sa prebivalištem na području općine Novi Grad Sarajevo, koja imaju registrovanu osnovnu djelatnost u nadležnim općinskim službama Kantona Sarajevo počev od 01.01.2018. godine i dalje.
- *Vrsta podsticaja*: Općina Novi Grad Sarajevo putem stalno otvorenog javnog poziva, za prve 2 godine obavljanja djelatnosti, kvartalno sufinansira troškove poslovanja novoregistrovanih samostalnih poduzetnika.
- *Cilj mjere*: Povećanje broja samostalnih poduzetnika i održivo samozapošljavanje kroz pokretanje vlastitih biznisa.
- *Rezultati mjere*:
  - U 2018.godinu ukupno 120 potpisanih ugovora sa novoregistrovanim samostalnim poduzetnicima.
  - Više od 70% su obrtničke i trgovačke djelatnosti, a oko 20 % su ugostiteljske djelatnosti.
  - Žene čine 50% korisnika ove podsticajne mjere.

Rezultati	Novoregistrovani samostalni poduzetnici – korisnici mjere	Broj zaposlenih osoba kod novoregistrovanih poduzetnika
2018.	120	161

Mjera V: Podrška za uvođenje certifikata, međunarodnih standarda i dr.

- *Opis mjere* : Općina Novi Grad Sarajevo je, na inicijativu privrednika i njihovih saznanja o značaju certifikata za brži razvoj kompanija, ali i ekonomski rast i razvoj, 2018. godine uvela novu podsticajnu mjeru.
- Vremenski okvir: Prvi put uvedena 2018. godine, planirana Pravilnikom o podsticajima privredi i za 2019. godinu.
- *Korisnici mjere*: privredna društva sa sjedištem na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo.
- *Vrsta podsticaja*: Općina Novi Grad Sarajevo sufinansira troškove certifikacije proizvodnih procesa, proizvoda ili usluga kod akreditovanih Agencija za certifikaciju, u iznosu do 50 % troškova, a maksimalno do 2.000,00 KM po privrednom društvu po okončanju procesa certifikacije.
- *Cilj mjere*: Jačanje konkurentnosti kompanije na domaćem i stranom tržištu.
- *Rezultati mjere*: Pravo na sufinansiranje troškova certificiranja u 2018. Godini ostvarilo je osam novogradskih kompanija.

Mjera VI: Podrška očuvanju starih tradicionalnih zanata, obrta i deficitarnih zanimanja

- *Opis mjere* : Mjera je uvedena na osnovu direktne koorespondencije s obrtnicima koji su iskazali potrebu za sticanjem određenih kvalifikaciju kako bi mogli nastaviti s poslovanjem i očuvanjem obrta.
- Vremenski okvir: Prvi put uvedena 2018. godine.
- *Korisnici mjere*: Obrti iz oblasti tradicionalnih i starih zanata čiji vlasnici imaju prebivalište na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo, a obrt obavljaju kao osnovnu djelatnost na području Kantona Sarajevo.
- *Vrsta podsticaja*: Općina Novi Grad Sarajevo sufinansira troškove za sticanje formalnog obrazovanja kroz dokvalifikaciju ili prekvalifikaciju vlasnika obrta, odnosno uposlenika obrta u svrhu očuvanja i jačanja konkurentnosti obrta, u maksimalnom iznosu do 2.000,00 KM po obrtu.
- *Cilj mjere*: Sticanje potrebne kvalifikacije radi održivosti obrta i jačanje konkurentnosti obrta.
- *Rezultati mjere*: Javni poziv je po prvi put raspisan u 2018. godini, ali kako isti nije dao rezultate, pravac mjere je u 2019. godini preusmjeren na sufinansiranje projekata od značaja za očuvanje i zaštitu starih i tradicionalnih zanata u saradnji s relevantnim partnerima sa područja Kantona Sarajevo.

Mjera VII: Promocija Općine Novi Grad Sarajevo

Ova mjera se odnosila na promociju privrede Općine Novi Grad Sarajevo, uspješnih kompanija koje posluju na području ove općine, te promociju cjelokupnog poslovnog ambijenta.

Rezultati pomenute mjere su sljedeći:

- Kontinuirana e-komunikacija putem Centra za razvoj biznisa sa privrednicima općine Novi Grad Sarajevo se odvija putem više od 800 e-mail adresa, a podrazumijeva redovno prikupljanje i izdvajanje poslovnih informacija bitnih za uspješno poslovanje
- Obilježena globalna sedmica poduzetništva, od 12.-16.11.2018. godine, sa 4 programske aktivnosti:
  1. Sat poduzetništva u Centru za inovacije i poduzetništvo i Elektrotehničkoj školi
  2. Info-dan za potencijalne poduzetnice i startupe u zgradi Općine
  3. Učešće na dvodnevnoj obuci u Konjicu „Jačanje kapaciteta lokalnih zajednica za privlačenje investitora“, u organizaciji IFC i World Bank, zajedno sa FIPA-om i
  4. Posjeta startup biznisima, korisnicima općinskih mjera podsticaja: Aqua Zoo shop Bojnik i Domestic - proizvodnja humus namaza, Dobrinja.
- U okviru Projekta Nove strategije zapošljavanja na lokalnom nivou Odlukom Općinskog načelnika uspostavljeno Lokalno partnerstvo za zapošljavanje – LPZ kao novi institucionalni mehanizam koji će doprinijeti lokalnom ekonomskom razvoju unapređenjem ambijenta za poslovanje, investiranje i zapošljavanje.
- Održivost Certifikata Općine za BFC SEE:

- Općina Novi Grad Sarajevo, kao certificirana lokalna samouprava, prisustvovala na Skupštini NALED Mreže u Beogradu (Mreža općina i gradova Jugoistočne Europe koji su certificirani po SEE BFC kriterijima za izgradnju povoljnog poslovnog okruženja), gdje je u aprilu 2018.godine izvršena promocija BFC općina i gradova
- Učešće u aktivnosti ažuriranja BFC SEE web stranice (dopuna odjeljka posvećenog direktnim stranim investicijama u certificiranim općinama i gradovima)
- Urađena baza o registrovanim direktnim stranim ulaganjima u Općinu Novi Grad Sarajevo za period 01.01.2009.-30.06.2018. prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH.
- Urađen info list za regionalnu brošuru
- Obezbijedeno mrežno povezivanje u FBiH, BiH vezano za razvoj poslovnog okruženja i privlačenje novih investicija.
- Osmišljen provodiv koncept Lokalnog partnerstva za zapošljavanje i donesen Lokalni plan zapošljavanja za 3 godine. Sačinjen pregled mogućih poboljšanja koja će se realizovati tokom 2019.godine, kako u pripremi za recertificiranje Općine tako i dalje kontinuirano.
- Urađen plan promocije putem bilborda, učešće u izradi pojedinačnih letaka, postera i plakata. Kontinuirana promocija u svakoj prikladnoj poslovnoj prilici za Općinu.
- Sistemsko bavljenje turizmom:
  - Po upitu Turističke zajednice KS dostavljen Prijedlog turističkih subjekata i mikro lokacija na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo za potrebe izrade Elaborata “Razmjestaj turističke signalizacije na području Kantona Sarajevo“,
  - Urađen video za promociju turističkih potencijala, plakati za učešće na privrednim sajmovima u Skenderiji, te prikupljanje inovativnih primjera iz okruženja za potrebe Općine
  - Općina obezbijedila besplatno učešće za 6 privrednih subjekata koji djeluju iz oblasti turizma na teritoriji općine na tradicionalnoj manifestaciji (4
  - 0. Međunarodni sajam turizma i turističke berze i 7. Međunarodni sajam hotelsko-ugostiteljske opreme i cateringa) i 5. Sajmu privrede, poljoprivrede i zanatstva i 42. Sajmu roba široke potrošnje u organizaciji KJP Skenderija doo.
  - Urađen promotivni video za turističke atrakcije na teritoriji općine koji je svečano promovisan na svečanoj sjednici u povodu obilježavanja Dana općine
- Centar za razvoj biznisa postao i info-centar za promociju dualnog obrazovanja
- Imenovan novi Privredni/Poslovni savjet krajem 2018. godine. Služba za privredu i lokalni ekonomski razvoj vodi cijeli proces rada ovog savjetodavnog tijela po BFC SEE standardu što je i primijenjeno kroz uspostavu Lokalnog partnerstva za zapošljavanje.
- Organizovana obuka za jačanje kapaciteta promocije lokalnog ekonomskog razvoja, podrške investitorima i razvoju poslovnih zona – u okviru Projekta RAST
- Općina Novi Grad Sarajevo prvi put uzela učešće u trodnevnom Sarajevskom Festivalu turizma,
- Urađen pregled projekata za 2018.godinu, shodno Budžetu i Akcionom planu Revidirane Strategije razvoja od 2017. do 2020.godine
- Redovno praćene javnih statističkih pokazatelja i izrada mjesečnih izvještaja o trendovima u privredi općine Novi Grad Sarajevo (zaposlenost naspram nezaposlenosti)
- Za potrebe različitih medija izrađene Informacije o podsticajnim mjerama Općine i rezultatima koje su proizvele.
- Vršene analize poslovanja privrede.
- Nastavak prakse “Neposrednih posjeta privrednim subjektima” - U 2018. godini predstavnici Službe za privredu i LER su obišli, odnosno održali sastanke s preko 50 kompanija, poslodavaca i investitora te Službom za zapošljavanje KS u cilju definisanja koraka zajedničke saradnje u provedbi mjera podrške privredi i zapošljavanju.

Možemo zaključiti da su rezultati koje su gore obrađene mjere proizvele više nego dobri te da i u budućnosti treba raditi na nadogradnji postojećih i uvođenju novih mjera dobre prakse.

UČEŠĆE U DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM PROJEKTIMA

Projekat I - „Nove strategije zapošljavanja na lokalnom nivou“

Projekat “Nove strategije zapošljavanja na lokalnom nivou” realizovan je kroz Program ILO „Podrška lokalnim partnerstvima za zapošljavanje u BiH“ iz sredstava EU u periodu 01.05.2017.-31.12.2018. godine. Općine Novi Grad Sarajevo je bila vodeći aplikant, dok su ostali partneri na projektu bili: JU Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, Srednja elektrotehnička škola Sarajevo, Centar za razvoj socijalnog poduzetništva, te firme Centrotrans-Eurolines dd, Cebos doo, Mistral Technologies doo i Herbal Spa doo.

Kroz 8 specifičnih programa stručnog usavršavanja obučeno je 60 nezaposlenih lica u partnerskim kompanijama. U toku trajanja Projekta zaposlena su 42 lica (11 žena), od čega 30 u partnerskim kompanijama na ovom Projektu, 12 u drugim, a ostalih 18 je konkurentnije na tržištu rada za brže zaposlenje ili samozaposlenje. Dakle, uposlano je 70 % obučenih, što je dva puta više od projektovanog indikatora.

Nadalje u okviru projekta uspostavljen je Centar za inovacije i poduzetništvo kao dio kapaciteta Srednje Elektrotehničke škole, a u okviru koje je program u oblasti poduzetništva pohađalo 30 učenika i gdje su napravljene 3 inovacije, koje su dobile zlatne medalje na međunarodnom takmičenju u Zagrebu, a 32 nezaposlene osobe s evidencije su prošle obuku iz osnova IT vještina.

Dosadašnji rezultati projekta:

Nositelj projekta	Ukupnan broj obučenih	Ukupnan broj zaposlenih
Općina Novi Grad Sarajevo	60	42

Dalji rezultati projekta: institucionaliziran mehanizam Lokalnog partnerstva za zapošljavanje, izrađen Lokalni akcioni plan za zapošljavanje 2019-2021 godine, te uspostavljena aktivna web stranica Lokalnog partnerstva za zapošljavanje.

Projekat II - „Projekat zapošljavanja mladih (YEP)“

Program podrške poduzetništvu na području općine Novi Grad Sarajevo koji se realizuje uz podršku Vlade Švicarske sa ciljem uspostave povoljnog poduzetničkog okruženja, te pružanja podrške osnivanju i radu konkretnih poslovnih subjekata. Realizovana je obuka za izradu biznis planova dvije grupe (52) zainteresovanih lica sa područja općine. 16 biznis planova koji su ocijenjeni pozitivno su dobili mogućnost sufinansiranja pokretanja biznisa uz mentorsku podršku.

Projekat III- Promocija dualnog obrazovanja putem pilot projekta i edukacije

Općina Novi Grad Sarajevo je pored Općina Vogošća i Novo Sarajevo, firme Centrotrans Eurolines d.d., te Srednje saobraćajne škole i Mašinske škole partner na pomenutom projektu, kojeg najvećim dijelom finansira EU-ILO, a gdje je Udruženje poslodavaca vodeći partner. Rezultati projekta su: uspješno okončana praktična obuka za 18 učenika tehničkih škola, edukacija za službenike partnerskih općina i JU Službe za zapošljavanje KS, organizovan okrugli sto i Sajam zapošljavanja sa promocijom tehničkih struka i zanimanja, održani dani otvorenih vrata u tehničkim školama i kompaniji Centrotrans – Eurolines dd, urađeni promotivni i informativni materijali (vodiči i dr), urađen nacrt Zakona o dualnom obrazovanju KS, te je Centar za razvoj biznisa uspostavljen kao info tačka za promociju dualnog obrazovanja.

PARTNERSTVO I SARADNJA

Saradnja s YES Centar

Projekat je podržan od EU i donatora SOS centra Hermann Gmeiner. Centar predstavlja specifičan kapacitet za ekonomsko jačanje i samozapošljavanje bivših štíćenika centra, kao i za cca 30 % mladih iz zajednice. Općina je partner projekta u smislu stručne, tehničke i promotivne podrške. Rezultat projekta: u 2018. godini uspješno obučeno 12 mladih osoba, a koji su i finansijski podržani pri registraciji vlastitih biznisa.

Podrška stručnom usavršavanju i formalnim programima obrazovanja

Općina Novi Grad Sarajevo je u posljednje vrijeme orijentisana i na uspostavljanje i razvijanje saradnje s Centrima za edukacija s ciljem pružanja dodatne podrške nezaposlenim osobama i pomoći pri bržem uposlenju. Od 4 akreditovana centra na području ove općine, posebno se istakao Centar za edukaciju Dizart, kao specifičan centar za realizaciju stručnog usavršavanja nezaposlenih osoba u oblasti rada i programiranja na CNC i laserskim mašinama. Zaključno sa decembrom 2018. završila se obuka 5 lica u trajanju od tri mjeseca (150 sati) prema akreditovanom Programu Centra za edukaciju Dizart, a u narednom periodu će krenuti sa obukom i druga grupa polaznika.

Razvijanje partnerstava sa relevantnim organizacijama u oblasti ekonomskog razvoja

Općina Novi Grad Sarajevo je zvanični član Mreže praktičara Saveza općina i gradova Federacije BiH, čiji je rad koordiniran sa istim savezom u RS, zatim Saradničke mreže za podršku investitorima čiji je koordinator Agencija za promociju stranih investicija u BiH – FIPA te također sudjeluje u radu Sarajevske razvojne egencije SERDA i dr. Općina učestvuje na implementaciji Projekta “Uspostava informacionog sistema sa web portalom poslovnih zona u FBiH“. Institucionalizacija Lokanog partnerstva za zapošljavanja (LPZ) – uvedena Trajan mjera podrške širokom partnerstvu ključnih subjekata za brže zapošljavanja i lokalni ekonomski razvoj.

Razvoj povoljnog poslovnog okruženja

Općina Novi Grad Sarajevo je uspješno završila proces certifikacije za općinu sa povoljnim poslovnim okruženjem (Business Friendly Certification) i 15.05.2017. godine postala zvaničan nosilac regionalnog BFC SEE certifikata. Općina Novi Grad Sarajevo je prva u Kantonu Sarajevo koja nosi BFC certifikat. Certifikat je priznanje i pečat kvalitete institucionalnog djelovanja Općine Novi Grad Sarajevo u pružanju usluga, prije svega prema privrednim subjektima, poduzetnicima i investitorima u uspostvi saradnje i umrežavanja sa ključnim subjektima lokalnog ekonomskog razvoja. Tokom 2018. godine uspješno je izvršena kontrolna provjera certifikata od strane ovlaštenih evaluatora u partnerstvu s Regionalnom razvojnom agencijom REDAH Mostar. U toku su pripreme za recertificiranje za naredne 3 godine.

IV INFORMACIJA O ULAGANJIMA U POSLOVNE ZONE OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO

Imajući u vidu činjenicu da je, po Prostornom planu razvoja KS, Općina Novi Grad Sarajevo predviđena za razvoj privredno-poslovnih zona, te da ista ima veliki broj privrednih subjekata koji posluju na njenom teritoriju i zapošljavaju na desetine hiljada osoba, a koji se svakodnevno susreću s raznim poteškoćama pri poslovanju u industrijskim zonama, Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano radi na poboljšanju poslovne infrastrukture zona.

Poslovna zona	Opis	Problematika	Urađeno
Privredna zona Rajlovac	Poslova zona površine 135,4 ha, gdje posluje preko 50 firmi	Putna i kanalizaciona infrastruktura. Slaba povezanost javnog prevoza s zonom	Završena rekonstrukcija glavne saobraćajnice u ulici Rajlovačka cesta. Urađena kompletna zamjena dotrajale vodovodne mreže i instalacija u dužini od 800 metara, Općina je riješila imovinsko-pravne odnose, te finansirala izadu Glavnog projekta kraka Rajlovačke ceste. Općina je u saradnji s Ministarstvom privrede KS izvršila sanaciju i rekonstrukciju kraka Rajlovačke ceste koji je bio u veoma lošem stanju. U ovoj zoni je također puštena u rad novoizgrađena 110-kilovoltna transformatorska stanica. Na ovaj način je dugoročno osigurano snabdijevanje ovog područja sa električnom energijom. Okončana rekonstrukcija 1.400 metara distributivno - dovodnog cjevovoda DN 300 na potezu Butile - Rajlovac, gdje su gubici vode bili i do 90 posto zbog dotrajalosti mreže.

Poslovna zona	Opis	Problematika	Urađeno
Bačići	Površine 23,9 ha gdje posluje preko 60 privrednih subjekata	Slaba povezanost javnog prevoza s zonom	Izgrađeno je kilometar i 200 metara vodovodne mreže na potezu od velikog kružnog toka u Briješću do željezničkog depoa u Rajlovcu, čime je taj dio industrijske zone dobio vodovodnu mrežu. Urađeno je ispiranje cjevovoda, ispitivanje vode. Trenutno firme vrše priključak objekata na novoizgrađenu mrežu- projekat su zajednički realizovali Ministarstvo privrede KS, Zavod za izgradnju KSi Općina Novi Grad Sarajevo. Asfaltirana saobraćajnica u dužini od 270 metara sa dvije saobraćajne trake, koja je bila u veoma lošem stanju, a za koju su privrednici istakli da treba biti prioritet u rješavanju. U saradnji s Ministrastvom privrede trenutno se izvode radovi na izgradnji primarnog sistema odvodnje oborinske vode za područje industrijskih zona Bačići i Telalovo polje. Dodatno je očišćeno i uređeno 700 metara korita i obala Miljacke, od Tržnog centra Wisa do željeznog mosta u Bačićima kao preventivna mjera nastanka poplava.

Poslovna zona	Opis	Problematika	Urađeno
Donje Telalovo polje	Površine 33,6 ha, gdje su stacionirane 3 kompanije – zona u razvoju	Putna i kanalizaciona infrastruktura	Općina Novi Grad Sarajevo u saradnji sa Ministarstvom privrede Kantona Sarajevo realizira projekat izgradnje pristupne saobraćajnice za industrijsko - poslovnu zonu Telalovo – Polje, gdje će biti asfaltirano oko kilometar i stotinu metara ceste, kojom će se ovaj dio povezati sa 12. transversalom i LOT-om 2 Sarajevske zaobilaznice.

Poslovna zona	Opis	Problematika	Urađeno
Industrijska zona Zrak	Poslovno-proizvodna zona površine 14,2 ha gdje posluje 6 kompanija	Bolja iskorištenost postojećih kapaciteta	Izrađena je Studija izvodljivosti poslovne zone “Zrak” koja treba biti putokaz u ostavarenju bolje i racionalnije iskorištenosti postojećih izgrađenih poslovnih kapaciteta, ka jačanju poslovne infrastrukture u cilju otvaranja novih i razvoja postojećih malih i srednjih preduzeća te s ciljem revitalizacije ovog prijeratnog giganta namjenske industrije.

REZIME

Analizirajući javno dostupne statističke podatke o zaposlenosti i nezaposlenosti na teritoriji Općine Novi Grad Sarajevo, kao i analize predočene u Informaciji, nastavljani su pozitivni uticaji podrške privredi i zapošljavanju kroz provedene mjere Općine Novi Grad Sarajevo tokom 2018. godine, a što je potvrđeno i kroz stečeni BFC certifikat.

Uvažavajući dinamične promjene na tržištu, proaktivna uloga Općine Novi Grad Sarajevo se nastavlja sa stalnim poboljšanjima efikasnosti mjera podsticaja posebno se koristeći sljedećim alatima: Lokalni akcioni plan za zapošljavanje, dalji razvoj uspostavljenih partnerstva s drugim institucijama, Lokalno partnerstvo za zapošljavanje i kroz djelovanje Privredno/Poslovnog savjeta Općine Novi Grad Sarajevo.

Privreda Općine Novi Grad Sarajevo bilježi pozitivne trendove kroz ključne pokazatelje privrede, kao što su likvidnost, efikasnost, solventnost i profitabilnost. Najperspektivnije djelatnosti su naučne, stručne i intelektualne usluge, IT usluge, zatim logistika i špedicija kao i prerađivačka industrija uz značajan porast sektora male privrede.

Imajući u vidu pozitivne pomake u sektoru privrede i zapošljavanju, stekli su se uvjeti za proširenje spektra podrške lokalnom ekonomskom razvoju kroz novi proces strateškog planiranja naročito kroz izradu nove Startegije razvoju od 2020 i dalje, ulaganja u poslovnu infrastrukturu, a što će zahtijevati diverzifikaciju izvora i modela finansiranja.

Na osnovu prezentiranog pisanog materijala predlažem Općinskom vijeću da donese slijedeći:

ZAKLJUČAK

Prima se k znanju Informacija o poslovanju privrede i stanju u oblasti zaposlenosti sa pregledom realizacije mjera i podsticaja privredi i zapošljavanju na teritoriji općine Novi Grad Sarajevo na kraju 2018. godine.

Općinski načelnik

mr. Semir Efendić